

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ВЛ/ПС 05/4-02 бр. 1185-III/3
23.06.2022. године

На основу члана 75. став 2. Закона о високом образовању («Сл. гласник РС», бр. 88/17, 73/18, 27/18- др. закон, 67/19, 6/20 др. закони, 11/21-аутентично тумачење, 67/21 и 67/21- др. закон) и члана 227. став 2. алинеја 3. Статута, Изборно веће Филозофског факултета, на својој VI редовној седници, од дана 23.06.2022. године, на предлог Комисије, донело је следећу

О Д Л У К У

Утврђује се предлог одлуке да се **др Марија Копривица** изабере у звање **ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област **ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ СА ИСТОРИЈСКОМ ГЕОГРАФИЈОМ И СТАРОСЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИКОМ**, са пуним радним временом, на Одељењу за историју, на одређено време у трајању од 5 година.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Филозофски факултет у Београду је на основу предлога декана Факултета и Одлуке Изборног већа Факултета о расписивању конкурса, објавио конкурс за избор у звање ванредног професора, за ужу научну област **ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ СА ИСТОРИЈСКОМ ГЕОГРАФИЈОМ И СТАРОСЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИКОМ**, због потребе Факултета, Одељења за историју.

Изборно веће Филозофског факултета, на седници одржаној дана 23.06.2022. године, разматрало је Извештај Комисије за припрему извештаја о пријављеним кандидатима, и утврдило да предложени кандидат **др Марија Копривица** испуњава све услове прописане чланом 74. и 75. Закона о високом образовању («Сл. гласник РС», бр. 88/17, 73/18, 27/18- др. закон, 67/19, 6/20 др. закони, 11/21-аутентично тумачење, 67/21 и 67/21- др. закон), чланом 135. Статута Универзитета (Гласник Универзитета у Београду, бр. 201/2018, 207/2019, 213/2020, 214/2020, 217/2020, 230/21, 232/22 и 233/22), као и услове прописане Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, па је донета одлука као у изреци.

Доставити:

1х Универзитету у Београду
1х др Марији Копривици
1х Одељењу за историју
1х Стручном сараднику за радне односе
1х Одсеку за правне послове
1х Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

проф. др Данијел Синани

ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ - УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Број захтева: КТ 05/2-7 бр.

Датум: 27.06.2022. године

ВЕЋЕ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

(Назив већа научних области коме се захтев упућује)

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР
У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА / ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА
(члан 75. Закона о високом образовању)

I – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ НАСТАВНИКА

1. Име, средње име и презиме кандидата: Марија (Властимир) Копривица
2. Предложено звање: Ванредни професор
3. Ужа научна, односно уметничка област за коју се наставник бира: Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком
4. Радни однос са пуним или непуним радним временом: Пуно радно време
5. До овог избора кандидат је био у звању: Доцент

у које је први пут изабран 28.10.2017. године

за ужу научну област /наставни предмет: Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

1. Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање: 28.11.2022. године
2. Датум и место објављивања конкурса : 13.04.2022. године у огласним новинама „Послови“ НЗС, на сајту Факултета и на сајту Универзитета.
3. Звање за које је расписан конкурс: Ванредни професор

III – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ РЕФЕРАТА И О РЕФЕРАТУ

1. Назив органа и датум именовања Комисије: Изборно веће Филозофског факултета, 01.04.2022. године
2. Састав Комисије за припрему реферата:

Име и презиме	Звање	Ужа научна односно уметничка област	Организација у којој је запослен
---------------	-------	-------------------------------------	----------------------------------

1) Др Синиша Мишић, редовни професор, Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком

2) Др Марко Шуица, редовни професор, Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком

3) Др Снежана Божанић, редовни професор Филозофског факултета у Новом Саду

3. Број пријављених кандидата на конкурс: 1

4. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије: /

5. Датум стављања реферата на увид јавности: 04.05.2022. године

6. Начин (место) објављивања реферата: Сајт Филозофског факултета

7. Приговори: /

IV – ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА ФАКУЛТЕТА: 23.06.2022. године

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата Марије Копривице у звање ванредног професора вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета, Статута факултета и Правилника о начини и поступку стицања звања и заснивање радног односа наставника Универзитета у Београду.

ПОТПИС ДЕКАНА ФАКУЛТЕТА

Прилози:

1. Одлука изборног већа факултета о утврђивању предлога за избор у звање;
2. Реферат Комисије о пријављеним кандидатима за избор звање;
3. Сажетак реферата Комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
4. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 72. ст. 4. Закона;
5. Потврда да предложеном кандидату није изречена мера јавне осуде за повреду Кодекса;
6. Изјава о изворности;
7. Други прилози релевантни за одлучивање (мишљење матичног факултета, приговори и слично).

Напомена: сви прилози, осим под бр.4. и 5., достављају се и у електронској форми.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КТ 05/2-7 бр.
Београд, 27.06.2022. године

На основу члана 21. став 1. тачка 8. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 200/2017 и 210/2019) и члана 210. Статута Универзитета у Београду - Филозофског факултета (број: 1/26-2 од дана 23.11.2018. године), издајем следећу:

ПОТВРДУ

Марији Копривици, кандидату предложеном одлуком Изборног већа Факултета број 1185-III/3 од дана 23.06.2022. године за избор у звање ванредног професора за ужу научну област Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком, **није изречена мера Јавне осуде за повреду Кодекса професионалне етике** на Универзитету у Београду-Филозофском факултету.

1. Ову потврду доставити надлежном већу Универзитета.
2. О спровођењу ове Потврде стараће се Одсек за правне и кадровске послове.

Доставити:
-Именованом/ој
-Стручној сарадници за радне односе

ДЕКАН ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Данијел Синани

Изјава о изворности

Име и презиме кандидата: Марија Копривица

Сагласно члану 26. став 3. Кодекса професионалне етике Универзитета у Београду,

ИЗЈАВЉУЈЕМ

- да је сваки мој рад и достигнуће, изворни резултат мог интелектуалног рада и да тај рад не садржи никакве изворе, осим оних који су наведени у раду,
- да нисам кршио/ла ауторска права и користио/ла интелектуалну својину других лица.

Потпис аутора

У Београду, 15.04.2022. године

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Изборног већа Филозофског факултета од марта 2022.године изабрани смо у Комисију за припрему и писање реферата о кандидатима за избор у звање ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА за ужу научну област ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ СА ИСТОРИЈСКОМ ГЕОГРАФИЈОМ И СТАРОСЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИКОМ, са пуним радним временом, на одређено врем од пет година. На конкурс, објављен у огласним новинама *Послови*, 13. априла 2022. године, пријавио се један кандидат – др Марија Копривица, доцент на Одељењу за историју, Филозофског факултета у Београду. Увидом у конкурсну документацију Комисија је утврдила да је кандидаткиња приложила сва потребна документа и тиме испунила формалне услове конкурса. После пажљивог разматрања приспеле документације и радова кандидаткиње Комисија има част да Изборном већу поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

Биографски подаци

Др Марија Копривица је рођена 01.12.1981. године у Нишу, где је завршила основну и средњу школу. Филозофски факултет у Нишу, Одсек за историју уписала је 2000. године, а дипломирала 2005. Исте године је уписала постдипломске студије на Одељењу за историју (Катедра за историју српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком) Филозофског факултета у Београду, код проф. др Синеише Мишића. Студије је окончала веома успешно (9,75) и у изузетно кратком року, одбравивши магистарски рад 2007. године. Докторску дисертацију *Попови и протопопови српске цркве у средњем веку* одбранила је у децембру 2011. године. Од 2010. ради на нашем факултету као истраживач – приправник, а од октобра исте године је ангажована у настави на Историјској географији. Током 2011. изабрана је у звање истраживача – сарадника, у звање научног сарадника изабрана је априла 2013.године. Децембра 2017. године изабрана је за доцента на Катедри за историју српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком. Ангажована је на обавезном предмету *Историја српског народа у средњем веку I*, као и на изборним курсевима на четвртој години студија, на мастеру и докторским студијама. Ангаживана у више домаћих и иностраних научних удружења, члан програмских и уређивачких одбора научних скупова и публикација.

Нучни рад и његова презентација

Монографије и студије

Др Марија Копривица је 2013.године испунила услове за избор у звање научног сарадника и још тада је испунила и услове за избор у звање доцента. У овом периоду она је објавила своју магистарску тезу као обимну студију (*Нишка област од 1428.године до половине 16.века*, БГ 5, Пожаревац 2008, 1 – 133). По обиму ова студија испуњава критеријуме монографије. Успешно одбраћену докторску дисертацију М. Копривица је у нешто измењеном облику, објавила 2012.године (*Попови и протопопови Српске цркве у средњем веку*, Ниш 2012 М42). Садржај ове монографије и оцена детаљно су изнети у реферату за доцента, па се зато на њима не треба задржавати.

Нова монографија, која је један од услова за избор, М. Копривице носи наслов ***Властелинства и економија манастира средњовековне Србије (М 42)***, објављена 2022. године. Књига садржи 355 страна основног текста, плус спискови извора и литературе и регистри (391 стр). Овом монографијом ауторка је наставила своја истраживања историје Српске православне цркве у средњем веку. У осам поглавља М. Копривица је истражила и приказала ктиторство у средњовековној Србији, представила нам метохије и манастирска властелинства и манастирске људе. Она се позабавила и манастирским имунитетима, доходцима и уопште економијом манастира и његовом потрошњом. Из самог прегледа поглавља видљиво је интересовање ауторке за простор, привреду и социјалне односе у оквиру једне посебне заједнице каква је манастирска.

У својим истраживањима М. Копривица је поклонила пажњу свим доступним и познатим изворима, као и релевантној, обимној литератури. Својим истраживањима она је дала нов допринос познавању једног важног сегмента историје цркве, али и целокупног српског средњовековног друштва. Манастирска властелинства су представљала значајан сегмент привреде и друштва у српском средњем веку. То се посебно односи на краљевске манастире, задужбине владара, који су уједно били и међу најкрупнијим феудалним господарима, са властелинствима од по 50 – 60 села и разним другим приходима. Тек после ове монографије могуће је у целини сагледати улогу манастира у српском средњовековном друштву.

Чланци и расправе

У периоду до избора у звање доцента др М. Копривица је објавила више радова. Пошто су они претстављени у ранијем реферату овде ћемо се сажето осврнути на њих. У наведеним радовима М. Копривица је расправљала о наследности поповске службе, као и о питању протопопова и њихових надлежности и улоге у средњовековној српској цркви и друштву. Објавила је и рад о Добрич пољу који је историјско – географског карактера. За *Лесксикон градова и тргова средњовековних српских земаља* урадила је 11 одредница, међу којима се истичу оне о Пироту, Врању и Копријану. Три, од ових радова, објављена су у часопису *Црквене студије* (М 24).

Овде ћемо претставити детаљније радове који нису до сада приказивани у рефератима. Важно је истаћи да кандидаткиња својим целокупним научним радом далеко

превзилази минималне услове за избор у звање ванредног професора, па стога старије радове није неопходно детаљно претстављати.

Радови из категорије M22 и M24

The Political Background to the Establishment of the Slavic Nomocanon in the Thirteenth Century, Studies in Church History 56 (2020), Cambridge University Press, 78–92. (M22)

Направљен је искорак у начину сагледавања Законоправила Светог Саве као законског зборника. Истраживачки део рада је усмерен на политичку позадину настанка, кроз призму сложених црквених и државних односа почетком 13. века. Показано је да су политичке прилике знатно утицале на састав самог зборника, обадир текстова и тумачења канона. Сава је градећи занонски кодекс за потребе Српске цркве изоставио све прописе који указују на почасна права првенства византијског цара, а истовремено и прописе који указују на примарни положај Римског папе. Свесно је изостевио законе из доба иконоборачке кризе. За кононски део зборника Сава користи старија Аристинова и Зонарина тумачиња, иако је Валсамонов рада на тумачењу канона већ био познат и заживео у пракси, али ставови овог каноничара нису одговарали деловању аутокефалне Српске цркве. Указано је њене специфичности закона садржаних у Законоправилу у односу на византијске узор као и на старије словенске Номоканоне. Појава Законоправила је стављена у контекст јачања и истицања самосталности српске државе и тежње за формирањем независне државе и цркве. Коначно указано је да је овакав одабир закона и састав зборника био прихватљив за остале словенске православне државе, те је брзо нашао примену у Бугарској и Русији.

Обавезе Српске цркве према Карејској ћелији у средњем веку, Црквене студије 15 (2018), 509-518 (M24)

Рад обашњава порекло и природу материјалних давања Српске архиепископије и патријаршије према Карејској ћелији Св.Саве Јерусалимског. Иако неколико докумената помињу овај вид давања у ранијим истраживањима није разрешено ово питање. Такође дати су и ближи хронолошки оквири за успостављања таквих односа. Изворни подаци указују да су архиепископи и патријарси имали право да прикупљају бир и врховину са неких Хиландарских, односно Карејских поседа, што је у истраживању појашњено и указује на постојање посебе епархије под директном јурисдикцијом поглавара Српске цркве. Поред покушаја да се приближно одреде оквири деловања такве епархије разматрана је и корелација са Хвостанском епископијом и митрополијом која је деловала на овом простору.

Задужбине српских архиепископа средњег века, Црквене студије 16/2 (2019), 145-155. (M24)

Задужбине поглавара Српске цркве у средњем веку уочене су као поседна група манастира, која је у условима српског средњег века окарактерисана као

„архиепископски манастири“. За разлику од владарских и властеоских задужбина, у њима је сконцентрисана власт црквених лица и као ктитора и као духовних старешина, док су домени утицаја владара и световних власти сведене на минимум. Пећки комплекс храмова представљен је као један од најрепрезентативнијих ове групе. Поред тога указао је и на остале архијерејске задужбине. Пажња је посвећена и ктиторским правима црквених лица и оваквим задужбинама. Сагледан је положај таквих храмова унутар Српске цркве, како у погледу епархијске организације, тако и у односу на остале манастире.

Владимир Алексић, Марија Копривица, *Територијани обим епископија српске цркве на почетку 13. века*, Црквене студије 16/2 (2019), 57–86. (M24)

Коауторски рад са В. Алексићем, у коме је учињен велики напор да се одреди територијални опсег сваке од 11 првобитно основаних епископија Српске цркве (1220). Аутори указују на повезаност територијно-административних управних јединица средњовековне Србије, посебно „земаља“, са подручјем које је обухваћено епархијама. Размотрени су и решени неки значајнији проблеми граница и припадности одређених подручја црквеним јединицама. Уз текст је приложена квалитетна историјска карта српских епископија 1220.

Катарина Митровић, Марија Копривица, *Београдско-мачванска епископија између православља и католичанства (XI – прве деценије XIV века)*, Прилози КЈИФ 82 (2016), 3–18 (M24)

Коауторски рад са Катарином Митровић (иако носи 2016 изашао је 2017, после избора у звање доцента). Детаљно је размотрена црквена организација на подручју Београда и шире околине у распону од 1018-1319. У раду се разматрају нека од кључних питања којима у досадашњим студијама није поклоњено довољно пажње: територијални опсег српске Мачванске епископије, проблем митрополије у Београду, организационе структуре Римске цркве у доба краља Драгутина, и коначно судбина Мачванске епископије и питање јурисдикције над православним живљем и свештенством у Мачванској бановини и околним крајевима после 1319. године. Указано је на могућност да је Српске цркве остала наложна над великим бројем православних верника на овом подручју и у периодима када та територија није припадала српској држави.

Радови из категорије M51

Постављање игумана у српским манастирима средњег века, Београдски историјски гласник 8 (2017), 7–20. (M51)

Кроз истраживање манастирских типика и повеља прати се начин поставља старешина у манастирима средњовековне Србије. Наглашена су права ктитора да поставља игумана у својој задужбини. Указано је на место и позицију игумана у

законским споменицима, као и њивова политичка улога као чланова црквених и државних сабора.

Харистикије у средњовековној Србији, Београдски историјски гласник 11 (2020), 23–36. (M51)

Размотрена је тема коришћења манастирске имовине путем уступања добара одређеним личностима. Харистикије су у Византији 11. и 12. века биле веома заступљена појава и утицале су на развој манастира. Иако ова појава није у већем обиму заступљена у средњовековној Србији, постоје примери који показују да се манастирском имовином управљало и на овај начин. Поред тога што су наведени готово сви примери харистикија, указано је на заједничне одлике и специфичности, као и на значај познавања ове појаве за разумевање имовинских односа, ктиторских права, и у доказивању аутентичности појединих повеља.

Повеља цара Стефана Душана Хиландару за забеле Понорац и Крушчицу и трг Книнац, Стари српски архив 15 (2016), 109–130.

Повеља патријарха Никодима за Карејску ћелију (1450, јун 15.), Стари српски архив 16 (2017), 141–157.

Повеља патријарха Саве IV о поклону челника Милоша Хиландару (1360/61. година), Стари српски архив 19 (2018), 37–49

Марија Копривица је у периоду 2017-2022 приредила нова критича издања три повеље за Стари српски архив. Поред новог читања и објављивања потпуног текста, исказана су аргументована стеновишта о аутентичности докумената, питањима хронологије издавања, као и повезаности са другим актима. У групу радова на критичком издавању историјских извора може се убројити и чланак:

Радови из категорије M14 и M31

Последице укидања влашког статуса у Београдској нахији на демографску слику тог подручја, у: Сеобе од антике до данас, ур: С. Вукадиновић, С. Бошков, И. Радуловић, Нови Сад 2020, 45-57. (M14)

Обрађене су демографске промене настале у трећој и четвртој деценији 16. века на подручју Београдске нахије у Османском царству. Посебно је размотрено укидања влашког статуса у овој нахији почетком четврте деценије 16. века, као и последице овог догађаја на промена у насељености. Сагледани су подаци из османских пописних дефтера из периода непосредно пре (1528) и после (1530, 1532, 1546. г). укидања повлашћеног положаја становништва. Истраживање је показало да укидање влашког статуса није довело до великих демографских осцилација, те да је уписивање у статус раје извршено мирно и без векилих таласа миграција.

Синиша Мишић, Марија Копривица, *Духовно подручје и границе зетске епархије у средњем веку*, у: Осам векова Српске православне цркве у Црној Гори, ур. Д. Бојовић, Центар за црквене студије, Ниш 2021, 31-45 (М14)

Коауторски рад са С.Мишићем у коме су прецизно утврђене границе и опсег зетске епархије у средњем веку. Показано је да је ова црквена област обухватала велику територију, која је знатно превазилазила обим земље Зете у средњем веку. Зетска епископија се простирала на територију Травуније до граница Хумске земље, а на југу обухватала оба Пилота и простор до јужних граница српске државе. Нису уочене веће осцилације у територијаном обиму епархије до 15. века, када је услед политичких околности јурisdикција Зетског митрополита смањена.

„Краљевски манастири“ у средњовековној Србији, у: Српска краљевства у средњем веку, зборник радова са међународног научног скупа одржаног 15-17. септембра 2017. г. у Краљеву, Краљево- Београд 2017, 147-162 (М 31)

Манастири који су владарске задужбине су се издвајале не само својом монументалношћу и богатством већ и друштвеном улогом. Она је остваривана кроз учешће његових игумана у раду црквених и државних сабора. На основу расположивих извора побројани су манастири ове категорије. Указано је да је број краљевских манастира једнак броју епископија чиме је постигнута равнотежа унутар тела у којима су деловали. Размотен је и однос краљевских задужбина према епископској власти и указано да они делују као ставропигијски манастири.

Епископ Методије, савременик и сарадник Саве Немањића, Византијско-словенска читенија I, Зборник са научног скупа одржаног 25. новембра 2017. године на Универзитету у Нишу, ур. Д.Бојовић, Ниш 2018, 209-217. (М 14)

Указано је на могућност поистовећивања личности првог хиландарског игумана Методије са епископом истог имена који се помиње 1220. год. Методије је био близак сарадник Симеона и његових синова Саве и Стефана. Крајем 12. века овом монаху су поверене две мисије које спајају владарски и монашки део породице Немањић и обезбеђују материјална средства за грађење светогорског храма. Методија као епископа и латински извори у вези са посланством упућеном папи 1220. године. Пошто није потврђено да је овај епископ имао своју епархију и није поменут у познатим нотацијама, отворено је питање постојања викарног епископа уз сам архиепископски Жички престо.

Утицај политичких околности на црквене прилике у Србији кнеза Лазара, Византијско словенска читенија IV, Зборник радова са научног скупа одржаног на Универзитету у Нишу 18. новембра 2020, Центар за црквене студије, Ниш 2021, 97-109. (М 14)

Преиспитана су становишта да је кнез Лазар уживао подршку Цркве већ од 1375. године као последица учешћа у измирењу српске и византијске патријаршије. Установљено је да Црква није имала велику улогу у јачању кнеза и проширењу његове државе, као и да моћ

кнеза Лазра 1375 није била таква да је могао битно утицати на постављање патријарха. Тек након учвршћивања на власти и нове прерасподеле снага међу обласним господарима, на сабору 1379. године, довољно политички ојачао кнез Лазар је могао свој утицај да наметне у Цркви и постави Спиридона за патријарха.

Радови из категорије М44

Придворци и средњовековној Србији, у: Између Подунавља и Средоземља, ур. К. Митровић, А. Узелац, Пожаревац–Ниш 2021, 173-186.

Ово је прилог истраживању становништва са посебним задужењима у средњовековној Србији. Указано је на постојање и специфичности придвораца или дворана, скупине људи чија су задужења усмерена на опслуживање двора. Придворци са дечанског властелинства имају у повељама посебно уписане радне обавезе и давања, па је могуће упоредити их са положајем осталих зависних људи са посебним задужењима. Показано је да су имали мање аграрних дужности, које су вероварно биле надокнађене пословима у опслуживању свакодневних потреба манастира. На крају је указано и на топономастичку повезаност насеља назива Придворица (поменуто је 6 таквих на простору средњовековне Србије) са деловањем придвораца и дворана који су могли формирати посебна села.

„Уточиште болесним и немоћнима“ – болнице и стационари под окриљем српских средњовековних манастира, у: Пошаст на тлу средњовековних српских земаља (епидемије – непогоде – глад), ур. С.Мишић, Филозофски факултет, Београд 2021, 117-132.

Први подаци о здравственим установама средњовековне Србије упућују на деловање болница у Студеници и Хиландару. Током средњег века ове установе се развијају и оснивају нове такође под окриљем манастира. Размотрена је институционална повезаност манастира и болница и при томе је указано на тенденцију да болнице постају економски самосталније, како што ктитори издвајају посебна средства намењена директно болницама. Издвојене су две врсте медицинских установа: лечилишта за акутне и излечиве болести и стационари за хронична и неизлечива стања. Третман пацијената и величина лечилишта у оваквим болницама пратио је тада позната медицинска знања, а поред тога у овим установама долази до изражаја медицинска етика према сиромашнима, убогим, и потпуно изнемоглима, који су могли добити постељу, негу и уточиште.

Власт Островица и нахија Рудник/Островица, у: Рудник и Венчац са околином у средњем веку и раној модерни: зборник радова са научног скупа одржаног 21. октобра 2017. г. у Народном музеју у Аранђеловцу, ур. С.Мишић, М.Шуица, 71-84.

У компаративном приступу сагледана је територијално управне организације рудничког подручја у средњовековној Србији и у првим вековима османске владавине. У

последњим деценијама деловања српске Деспотовине деловала је власт Островица са седиштем у истименој тврђави. На основу првих османских пописа изнети су подаци о деловању нахије чије је седиште била ова погранична тврђава. Уочене су разлике у обиму између средњовековних и османских територијално- управних јединица, тако да је власт Бореч највероватније припојена севернијој и значајнијој управној јединици. Током прве половине 16. века рударски град Рудник преузима примат као центар, док тврђава Островица губи значај.

Идиоритамско монаштво у средњовековној Србији, у: Д. Бојовић (ур.), Православно монаштво, зборник радова са научног скупа одржаног 8. марта 2019. године у манастиру Липовац, 167-180.

Рад обрађује недовољно истражену појаву идиоритмије у српском средњовековном монаштву. Ова појава се развила из киновјјског типа монаштва у позном средњем веку, а одликује се већом самосталношћу монаха. Размотрене су одредбе Душановог законика, као и манстирских повеља које указују на постојање веома либералног облика монашта у средњовековној Србији у коме калуђери станују у својим кућама. Овим радом је учињен покушај да се размотре узроци ове појаве, њене размере и последице.

Као што је видљиво из приказа радова др Марија Копривица се у протеклом периоду бавила историјом цркве, пре свега Српске православне цркве. Правилно је уочила да се структура српског средњовековног друштва може најдетаљније проучавати преко изучавања деловања цркве и њених органа. За то су најважније дипломатичка грађа и правни споменици који регулишу читав низ питања, као што су породица и њена функција у друштву. Поред црквених тема, М. Копривица се бавила и управном организацијом у српској држави, социјалном структуром и историјско – географским темама. У свим овим областима показала је одличне резултате и својим истраживањима унапредила наша знања о поменутим темама. М. Копривица је приступила и критичком издавању дипломатичке грађе где је такође постигла значајне резултате издајући хрисовуље које су проблематичне и за које је требало уложити озбиљан труд како би се приредило њихово критичко издање. М. Копривица је, као уредник и аутор, учествовала у изради колективне монографије *Шумадија у 15. веку*, где је кроз 4 ауторска поглавља (преко 80 страна текста) дала драгоцен допринос изради ове монографије као заједничког дела на пројекту *Насеља и становништво српских земаља у позном средњем веку*.

Др Марија Копривица је показала завидну озбиљност у раду, систематичност у истраживањима и посвећеност српском средњем веку. У свом досадашњем раду је постигла већ озбиљне резултате који ће остати као трајна вредност у српској историографији. На утицај у научној јавности указује и њена цитираност, која само у часописима прелази 10 хетероцитата.

Педагошки рад

Др Марија Копривица је у периоду од 2017. до 2022. године била ангажована у настави на основним студијама (вежбе) и као ментор на мастер студијама након избора у

звање доцента. Ту је показала добре резултате и на студенским евауацијама добијала високе оцене (од 3,90 до 5,00). Због ситуације са Ковидом 19, евауације нису биле редовне, па су и оцене нередовне. У раду са докторантима показала је разумевање, толерантност и стручну способност да помогне млађим колегама. Учествовала је у одбрани две докторске дисертације (Срђан Младеновић, Милорад Обрадовић). На свом обавезном предмету и на курсевима марљиво држи наставу, увек је припремљена за своје часове, редовно одржава консултације са студентима.

Закључак

На основу изложених чињеница о научном раду кандидаткиње, о њеним педагошким способностима и досадашњем раду Комисија је једногласно закључила да Изборном већу Филозофског факултета Универзитета у Београду **предложи да др Марију Копривицу изабере у звање ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ СА ИСТОРИЈСКОМ ГЕОГРАФИЈОМ И СТАРОСЛОВЕНСКИМ ЈЕЗИКОМ.

У Београду, 04. 05. 2022.

Чланови Комисије:

Др Синиша Мишић, редовни професор

Филозофски факултет, Београд

Др Снежана Божанић, редовни професор

Филозофски факултет, Нови Сад

Др Марко Шуица, редовни професор

Филозофски факултет, Београд

Г) ГРУПАЦИЈА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

С А Ж Е Т А К
РЕФЕРАТА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА
ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета:
Ужа научна, односно уметничка област:
Број кандидата који се бирају:
Број пријављених кандидата:
Имена пријављених кандидата:
1. Марија Копривица
2. _____
.....

II - О КАНДИДАТИМА

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Марија Властимира Копривица
- Датум и место рођења: 01.12. 1981. Ниш
- Установа где је запослен: Филозофски факултет УБ
- Звање/радно место: доцент
- Научна, односно уметничка област Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:
- Назив установе: Филозофски факултет Универзитета у Нишу
- Место и година завршетка: Ниш, 2005
Мастер:
- Назив установе: -
Место и година завршетка:
- Ужа научна, односно уметничка област:
Магистеријум:
- Назив установе: Филозофски факултет УБ
- Место и година завршетка: Београд, 2007.
- Ужа научна, односно уметничка област: Историја српског народа са историјском географијом и старословенским језиком
Докторат:
- Назив установе: Филозофски факултет УБ
- Место и година одбране: Београд, 2011.
- Наслов дисертације: Попови и протопопови српске цркве у средњем веку
- Ужа научна, односно уметничка област: Историја српског народа у средњем веку са историјском географијом и старословенским језиком
Досадашњи избори у наставна и научна звања: 2013. научни сарадник, 2017. доцент
=

=

3) Испуњени услови за избор у звање _____

ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ:

	<i>(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)</i>	оцена / број година радног искуства
1	Пристапно предавање из области за коју се бира, позитивно оцењено од стране високошколске установе	
2	Позитивна оцена педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода	Од 3,90 до 5,00
3	Искуство у педагошком раду са студентима	Да

	<i>(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)</i>	Број менторства / учешћа у комисији и др.
4	Резултати у развоју научнонаставног подмлатка	
5	Учешће у комисији за одбрану три завршна рада на академским специјалистичким, односно мастер студијама	Да (3)
6	Менторство или чланство у две комисије за израду докторске дисертације	Да (2)

	<i>(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)</i>	Број радова, сапштења, цитата и др	Навести часописе, скупове, књиге и друго
7	Објављен један рад из категорије М20 или три рада из категорије М51 из научне области за коју се бира.	1	<i>The Political Background to the Establishment of the Slavic Nomocanon in the Thirteenth Century, Studis in Church History 56 (2020) Cembridge, 78 – 92.</i>
8	Саопштен један рад на научном скупу, објављен у целини (М31, М33, М61, М63)	1	<i>“Краљевски манастири“ у средњовековној Србији, Српска краљевства у средњем веку, 15 – 17. септембар 2017, Краљево. Међународни скуп.</i>
9	Објављена два рада из категорије М20 или пет радова из категорије М51 у периоду од последњег избора у звање из научне области за коју се бира.		<i>Обавезе српске цркве према Карејској ћелији у средњем веку, Црквене студије 15 (2018) 509 – 518. Задужбине српских архиепископа средњег века, Црквене студије 16/2 (2019) 145 – 155. Београдско – мачванска епископија</i>

			<i>између православља и католичанства</i> , Прилози КЈИФ 82 (2016) 3 – 18 (коаутор К. Митровић)
10	Оригинално стручно остварење или руковођење или учешће у пројекту		Учешће у научном пројекту Министарства просвете и науке : Насеља и становништво српских земаља у позном средњем веку, од 2011 до 2021.
11	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање		<i>Властелинства и економија манастира средњовековне Србије</i> , Београд 2022, 395. ИЦНБ 978 – 86 – 6427 – 223 – 0
12	Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33		<i>“Краљевски манастири“ у средњовековној Србији</i> , Српска краљевства у средњем веку, Краљево 2017, ур. С. Мишић, 147 – 162.
13	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63.		<i>Власт Островица и нахија Рудник/Островица</i> , Рудник и Венчац са околином у средњем веку и раној модерној, Аранђеловац 2018, 71 – 84.
14	Објављена један рад из категорије М20 или четири рада из категорије М51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. <i>(за поновни избор ванр. проф)</i>		
15	Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33. <i>(за поновни избор ванр. проф)</i>		
16	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63. <i>(за поновни избор ванр. проф)</i>		
17	Објављен један рад из категорије М21, М22 или М23 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира		<i>The Political Background to the Establishment of the Slavic Nomocanon in the Thirteenth Century</i> , Studis in Church History 56 (2020) Cемbridge, 78 – 92.
18	Објављен један рад из категорије М24 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије М21, М22 или М23 може, један за један, да замени услов из категорије М24 или М51		<i>Обавезе српске цркве према Карејској ћелији у средњем веку</i> , Црквене студије 15 (2018) 509 – 518. <i>Задужбине српских архиепископа средњег века</i> , Црквене студије 16/2 (2019) 145 – 155. <i>Београдско – мачванска епископија између православља и католичанства</i> , Прилози КЈИФ 82 (2016) 3 – 18 (коаутор К. Митровић)

19	Објављених пет радова из категорије M51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије M24 може, један за један, да замени услов из категорије M51		<i>Постављање игумана у српским манастирима средњег века</i>, БИГ 8 (2017) 7 – 20. <i>Харистике у средњовековној Србији</i>, БИГ 11 (2020) 23 – 36. <i>Повеља цара Стефана Душана Хиландару за забеле Понорац и Крушицу и трг Книнац</i>, ССА 15 (2016) 109 – 130. <i>Повеља патријарха Никодима за Карејску ћелију (1450, јун 15)</i>, ССА 16 (2017) 141 – 157. <i>Карејској ћелији у средњем веку</i>, Црквене студије 15 (2018) 509 – 518
20	Цитираност од 10 хетеро цитата.		1. Doja, Albert: In Hoc Signo Vinces. The Politics of Religion as a Source of Power and Conflict, POLITICS RELIGION & IDEOLOGY Vol 20 Issue 4 (2019), 447-466 2. Miljkovic, Bojan: Highly venerated icons in medieval Serbia, ZOGRAF 44 (2020), 127-156 3. Popovic, Mihailo – Zervan, Bratislav – Filiposki, Toni: On the relationship between titles and spaces: A case study on Macedonia under King and Emperor Stefan Dusan (1331-1355), ZBORNIK RADOVA VIZANTOLOSKOG INSTITUTA 57 (2020), 61-102 4. Stojkovski, Boris: Between Byzantium and the West: Serbian Marital Policy and Political Orientation (Mid-Eleventh Century - 1371), HIPERBOREEA Vol 7 Issue 2 (2020),

			167-196 5. Zivaljevic, Ivana– Markovic, Nemanja – Maksimovic, Milomir: Food worthy of kings and saints: fish consumption in the medieval monastery Studenica (Serbia), ANTHROPOZOOLOGI CA Volume 54 Issue 1(2019), 179-201 6. Janjic, Dragana, Mount Athos –Asylum of serbian arhibishops (from the 12th century to the secend half of the 14th century, STUDIA MONASTICA Vol. 61 Issue 2 (2019), 367-376 7. Sikorski, Dariusz Andrzej: The Routledge Handbook of East Central and Eastern Europe in the Middle Ages 500–1300, Routledge 2021. 8. Pijović Marko, Vlasi u dubrovačim dokumentima do 14. stoleća, Zagreb 2018 9. Шуица, Марко: Један аспект односа Српске цркве и Моравске Србије на крају 14. века. Преиспитивање „случаја“ војводе Обрада Драгосаљевића, ЦРКВЕНЕ СТУДИЈЕ 16/2 (2019), 157-171. 10. Митровић, Катарина: Краљица Јелена и Синајска Гора, ЦРКВЕНЕ СТУДИЈЕ 19 (2022), 89-95.
--	--	--	---

21	Два рада са међународног научног скупа објављена у целини категорије М31 или М33		<i>Епископ Методије, савременик и сарадник Саве Немањића, Византијско – словенска чтенија 1, Ниш 2018, 209 – 217. Утицај политичких околности на црквене прилике у Србији кнеза Лазара, Византијско – словенска чтенија 4, Ниш 2021, 97 – 109.</i>
22	Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије М61 или М63		<i>Власт Островица и нахија Рудник/Островица, Рудник и Венчац са околином у средњем веку и раној модерној, Аранђеловац 2018, 71 – 84. Идиоритамско монаштво у средњовековној Србији, Православно монаштво, Ниш 2019, 167 – 180.</i>
23	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање		
24	Број радова као услов за менторство у вођењу докт. дисерт. – (стандард 9 Правилника о стандардима...)		

ИЗБОРНИ УСЛОВИ:

<i>(изабрати 2 од 3 услова)</i>	<i>Заокружити ближе одреднице (најмање по једна из 2 изабрана услова)</i>
1. Стручно-професионални допринос	1. Председник или члан уређивачког одбора научних часописа или зборника радова у земљи или иностранству. 2. Председник или члан организационог или научног одбора на научним скуповима националног или међународног нивоа. 3. Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама. 4. Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима.
2. Допринос академској и широј заједници	1. Чланство у страним или домаћим академијама наука, чланство у стручним или научним асоцијацијама у које се члан бира. 2. Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству.

	3. Члан националног савета, стручног, законодавног или другог органа и комисије министарстава. 4. Учешће у наставним активностима ван студијских програма (перманентно образовање, курсеви у организацији професионалних удружења и институција, програми едукације наставника) или у активностима популаризације науке. 5. Домаће или међународне награде и признања у развоју образовања или науке.
3. Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству	1. Руководјење или учешће у међународним научним или стручним пројектима и студијама 2. Радно ангажовање у настави или комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству, или звање гостујућег професора или истраживача. 3. Руководјење радом или чланство у органу или професионалном удружењу или организацији националног или међународног нивоа. 4. Учешће у програмима размене наставника и студената. 5. Учешће у изради и спровођењу заједничких студијских програма 6. Предавања по позиву на универзитетима у земљи или иностранству.

***Напомена:** На крају табеле кратко описати заокружену одредницу

Др Марија Копривица је ангажована десет година на пројекту Министарства просвете и науке РС, као члан и руководиоца секције за црквену историју. Члан је неколико редакција водећих националних научних часописа.

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Др Марија Копривица је показала завидну озбиљност у раду, систематичност у истраживањима и посвећеност српском средњем веку. У свом досадашњем раду је постигла већ озбиљне резултате који ће остати као трајна вредност у српској историографији. На утицај у научној јавности указује и њена цитираност, која само у часописима прелази 10 хетероцитата.

Др Марија Копривица је у периоду од 2017. до 2022.године била ангажована у настави на основним студијама (вежбе) и као ментор на мастер студијама након избора у звање доцента. Ту је показала добре резултате и на студенским евауацијама добијала високе оцене (од 3,90 до 5,00). Због ситуације са Ковидом 19, евауације нису биле редовне, па су и оцене нередовне. У раду са докторантима показала је разумевање, толерантност и стручну способност да помогне млађим колегама. Учествовала је у одбрани две докторске дисертације (Срђан Младеновић, Милорад Обрадовић). На свом обавезном предмету и на курсевима марљиво држи наставу, увек је припремљена за своје часове, редовно одржава консултације са студентима.

Место и датум: Београд, 05. 05. 2022.

ПОТПИСИ
ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Синиша Мишић

Проф. др Снежана Божанић

Проф. др Марко Шуица